

หอสมุด
๑๕ ก.ย.
กรมศิลปากร

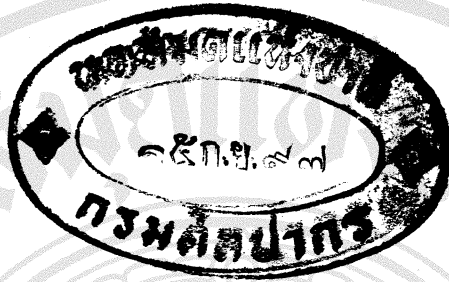
บทละครเรื่องพระลอ
พระราชนิพนธ์ กรมพระราชวังบวรมหาดิศัย

แต่งในการกฐินพระราชทาน
มหาอำมาตย์เอก พระยาไชยสงคราม
เสนาบดีกระทรวงเกษตราธิการ
ณ วัดนวลนรดิศ

ป 128

ตุลาคม พระพุทธศักราช ๒๔๖๕

โรงพิมพ์โสภณพิพรรฒธนากร

๐๐๐
๗.๕/

บทละครเรื่องพระลอ
พระราชนิพนธ์ กรมพระราชวังบวรมหาดิพลเสพ

แต่งในการกฐินพระราชทาน
มหาอำมาตย์เอก พระยาไชยสงคราม
เสนาบดีกระทรวงเกษตราธิการ
ณ วัดนวลนรดิศ

วันที่ ๓๐ ตุลาคม พระพุทธศักราช ๒๔๖๕

โรงพิมพ์โสภณพิพรรฒธนากร

บทละครเรื่องพระลอ
พระราชนิพนธ์ กรมพระราชวังบวรมหาดคีดิพลเสพ

๑ เมื่อวัน พระลอเลิกลบสยไสมย ครอบครอง
คฤงฆารผ่านโกลโคย ในพิไชยแมนสรวงสืบมา ไฉนยง
องค์เอกมเหสี ซื่อลัทธิณทศิเสนาหา นักสนมณันพันกัลยา
ถึงคาราล้อมคองพระจันทร์ทว พระองค์ทรงธรรมมีทศพิช
ไม่เพี้ยนผิดเบี่ยงอย่างแต่อย่างก่อน ทรงบำรุงศาสนา
ถาวร ราชภูมแสนสุขสนุกสยาย มีเมืองขึ้นใหญ่น้อย
ร้อยเศษ ต่างประเทศไปมาค้าขาย พระกำราชปราบ
ปราบโจรผู้ร้าย เหนือคหยาห่างคัวกลัวอาญา พรอ้อมหมู่
เสนาพฤตมามาตย์ ประยูรญาติพระวงศ์พงศ์ศา มากมี
วิพลช้างม้า ถึงครือยรยาธานี ฯ ๓๐ คำ ฯ

313 ๓

เลขหมู่ น 128

เลขทะเบียน น ๓๕๒ ๓๘๙ ๓

๒
๑ ร่ำ ถึงเวลาว่าขานการเมือง จึงแต่งองค์ทรงเครื่อง
เรือศรี เสรีจสรพยับพระแสงจรัส ออกที่พระโรงคลัง
ทันใด ฯ ๒ คำ ฯ เสมอ

๑ ตามไม้ ลตของคลังเห็นอแทนรัตน์ ภายใตเสวตรฉัตร
จรัสไข พร้อมเหล่าท้าวพระยาเสนาใน บังคมไพฑิราช
กษกา พระคำรัสตรัสถามราชการ ทั้งทหารพลเรือน
ซ้ายขวา แล้วประภาษพูดเล่นเจรจา ทวยหม่อมมาตยา
เสนาใน ฯ ๔ คำ ฯ

๑ ร่ำ ข้าได้ข่าวว่าลาวแขวงเหนือ ลงเรือล่องมาค้า
กรงใต้ ขี้ซอสนาะเพราะสุคติใจ เลื่องก่าเข้าไปจนในวัง
บรรดาข้าเฝ้าเหล่าที่อยู่ ผู้ใดใครรู้เห็นมั่ง แม้นเหมือน
อย่างว่าถ้าจริงจริง เอาตัวมาว่าพึงสักเวลา ฯ ๕ คำ ฯ

๑ บัดนั้น เสนีประนมกัมเกษา ทูลว่าลาวตอนจรมา
ลงท่าปากเพรียวเที่ยวซอเกลือก ซอขบับแพนแสนเสนา
พึงเพราะสำเนียงเสียงคเหลือก เตยวนอยู่ทำนำโรงเรือ

๓
เป็นเชื้อพงชาวลาวลูกคำ ทูลพลางทางคลานถอยหลัง
มาขังบานประตูอยู่ข้างหน้า ตำรวจเวรใครไปเรียกมา
เร็วไวให้หาพวกลาวซอ ๖ คำ ๖

๑ บัดนั้น ตำรวจเลวเร็ววิ่งออกวิ่งสอ บ้างถาม
บ้างบอกกันออกปรอ ไปพอบพบลันทันที้ เจ้าฤคนขับ
มีรับสั่ง มาไปในวังสั่งเมื่อก็ เขาก็มีมือถือไหลไปเคียว
เวงกันตลิตลานมา ๖ คำ ๖ เชิด

๑ ครั้นถึงจึงมหาเสนาใน พาลาวเข้าไปถวายหน้า
เสนทูลแถลงแจ้งกิจจา ให้ทวายไต่ยาทาผ้าธุลี ๖ คำ ๖

๑ เมื่อนั้น พระลอทรงสวัสดิศรัคมี คำสวัสดิศรัค
สนี้ อ้ายเหล่านคอกฤทฤกัน ชาววังสรรเสริญมัน
นักหนา ชมว่ากลอนประติษฐกิจขันขัน ก็จริงจะได้
ให้รางวัล บอกมันว่าไปจะไคร่พัง ๖ คำ ๖ เกรง

๑ บัดนั้น สองลาวคนขับรับสั่ง ลองแพนลองบ
เห็นคิคง แล้วบังคมขบขันฉวยไว ๖ คำ ๖

ขอลาวยอศควาง

๑ ข้อยขอยังคมองค์ทรงภาพ เลิศลบแหล่งหล้า
 สุขาไหว ทรงโฉมประโลมลักษ์ณวิไลย คังไทเทวราช
 ปราสาททอง จะเทียมทศแต่กระษัตริย์นครหนึ่ง ใคร
 ไม่ถึงเทียมเธอเสมอสอง มีรัตนารพน้อง ช่อพระ
 เพอนแพทองสองอนงค์ ฯ ๔ คำ ฯ

ชมโฉม ไม่สงตำคำชาวพัฒม พริ้งพร้อมสรรพางค์
 ๑ คังนางหงษ์ อรชรอันแซ่เอวองค์ ดวงภักตร์โฉมยง
 คังวงเดือน พิศพักไม่มีเสมอสอง พิศน้องก็ไม่มีเสมอ
 เหมือน ชนงเนตรเกษแก้วแม่เยอน เหมือนจะเดือน
 ให้ต้องตาชาย พระกรรฐ์เปรียบเทียบกลีบขุขง
 นาสีกทรงวงขอวิเชียรฉาย คำเนินเค้นทอระทวยกาย
 กรกรายคล้ายวงงเฮอร์วรรณ โยษฐานางอย่างสลิ้นจี่
 งามพริ้มเพราสมคมสัน เกษาคำระยับขลิบเปนมัน
 ทนคั่นเทียมสลิ้นจี่ ส่องถันสันทศัตยษ พังผด
 พันท่าชลาลัย ชนยังไยโสศกหมคมลทิน ภูมรินยัง
 มิได้ไกลเคียง ฯ ๑๐ คำ ฯ

๑๐ ร่าย เมื่อ นั้น พระ โคม ยง ทรง พัง กระ แล เลียง พอ
พระ ไทย ไฟ เวระ ที่ เหวระ เพรียง กล่าว เกลียง กลอน
ประ คิษฐ์ คิถุ กุณ ใน คำ ขอ บอ โคม พระ แพง เพ็ญ ว่า
งาม เหมือน สว่าง ค่านาง สวรรค์ จริง เหมือน คำ เขา เล่า
ฎากัน ทรง ธรรม มี ตั้ ง จิต ติ ตใจ แล้ว เส แส รัง แกล้ง
ตรัส กับ เสนี เต็ม คิถุ ย่ม ึง พอ พัง ไ้ บ ทยา ทล ลา ด เล่น
เช่น แขน ไทย เข้า ใจ ที่ ทำ นอง ร้อง รับ แล้ว สัก ลัง วิเศษ
พนักงาน เอา เสอ ผ้าม่า ประ ทาน ให้ คน ขั้ย อิก แพร ลี เมือง
บน คน ละ พับ ให้ กับ เขา พลง เป็น รวง วัล ๑๘ คำ ๑ เจจ

๑ แล้ว พระ องค์ ทรง นก ตร ก ตรอง ถึง สอง ทรา ม ไวย
เหมือน ใฝ่ ฝน เส่จ จาก แท่น แก้ว แพร พร ัน ชน ปราสาท
สุวรรณ ทัณฑ์ ๑ ๒ คำ ๑ เสมอ

๑ ขำหวน มี ไ้ สรง น้ำ สว่า เสวย เส่จ เลย เข้า ใน ปราสาท
ศรี สถิต ยเห็น แอ่น วัณ วัจ พลง คลิ ค ลุม ประ รม ห่ม
องค์ ให้ หนาว หนาว ร้อน ร้อน ถอน ญ ไทย เหมือน ไข้ ใจ

๖
จับจิตรทำพิณสง เหลือกำลังที่จะตึงสติตรง พระเอนองค์
นั่งนักตรรกตรอง ฯ ๔ คำ ฯ

โอ้ให้ โอ้เจ้าเสาวภาคย์ของพี่เอ๋ย ไฉนเลยจะได้
๑๐ ชมสมสอง แต่พลบค่ำคร่ำครวญถึงนวลน้อง จน
ย่ำยามสองซึ้งประโคม แต่ข่าวคำล่ำๆแล้วมิหน้า
พี่มาซ้ำฟังชอชอรูปโฉม เหมือนพระเมรุเอนทับทรวง
โตรม แสนโถมหนักนิกไม่นิทรา แล้วเคลิ้มคลุ้มคลุ้ม
จิตรผิตสังเกตุ ภูวเรศรัญจวนหวนหา อาลัยในสอง
วนิกา สดแสนเสนหาอาวรณ์ พระเผยเกลดแลดูแสงเดือน
คงผิวกัศว์เพื่อนแพงสมร เคลิ้มเห็นเป็นสองบังอร
มาแนบนอนบนที่แท่นสุวรรณ นักสนมก้มกราบอย่างงาน
ถวาย พระแย้มยิ้มพร้มพรายเข้รับขวัญ ครั้นรู้ว่า
สร้างคนางก้านัล ทรงธรรม์ช่วยเขินสเทินใจ เพราะแรง
ฤทธิ์วิทยาอาคม ในอารมณ์อันรอนหม่นใหม่ เหมือน
บ้ำหลังคลั่งคลุ้มเคลิ้มไคล้ คว่าไขว่กอกเขนยนั่งเซยชม
๑ ๓๒ คำ ฯ

ว่า๑ บัดนั้น บรรดาพวกเหล่าสาวสนม เห็นอาการ
ผ่านฟ้าเสียดอารมณ์ ต่างยังคมคลานคล้อยถอยออกมา
แอบยังพระสุทธูปถัมภ์ ทรงธรรมวิปริตผิดหนักหนา
ขยำนอนใจไปทุกพระมารดา แล้วลงจากซาลาคาไล
๑ & คำ ๑ ชุบ

๑ ครั้นถึงจึงให้ปลุกประธม แล้วยังคมทูลแจ้ง
แถลงไข บัดนี้พระโอรสยศไกร คลั่งไคล้เพื่อผิด
จริตนัก ๑ ๒ คำ ๑ เกรง

ว่าทรง ๑ เมื่อนั้น องค์พระชนนีมีศักดิ์ ตกใจได้ข่าว
พระลูกรัก ให้เชิญองค์นางลักษณวดี พร้อมพรั่งทั้ง
พระวงศ์พงศ์ ไชยลนจำคุกคบบาของมี แล้วลงจาก
ฉิมจินท์ทนต์ ทั้งบุตรวิเศษไว้ก็ไคลคลา ๑ & คำ ๑ เพลง

ว่า๑ ถึงที่แท่นสุวรรณบรรจง เข้าประคองต้ององค์
โอรสา พินิจพิศภักตร์พระลูกยา ดุหมองคำกล่าวร้ายคำ
เป็นไรพ่ออลลักษณะของแม่เฒ่า เจ้าไม่เคยฝันฝันหน้า
หน้า ไฉนไม่ทายทักลักษณวดี แม่นี่ก็เคยไม่เคยเป็น

๘
คลั่งคลุ้มมกคลุ้มใจอย่างไรรัน นั้นสนนิบาตไข่ฤๅไข่เส้น
พระองค์รอนนอนหนาวเทามือเย็น ใต้ลูกรักจักเป็น
ประการใด เร็วเร็วเข้าเถาแก่ไปข้างนา เรียกหมอโรง
มาทั้งน้อยใหญ่ ให้ไปหาตาหมอสิทธิไชย รับมา
ข้างในอย่าไ้ช้า ๑ ๘ คำ ๑

๑ บิดนั้น เถาแก่กับสั่งไล่เกษา ลูกชนพลวันกัน
มา เรียกหมอแล้วพามาข้างใน ๑ ๒ คำ ๑ เจริญ

๑ เมื่อนั้น องค์พระมารดาอัธมาไครย จึงตรัส
ว่าตาหมอสิทธิไชย เป็นผู้ใหญ่ได้เคยทดลอง พระลูก
เราเนาในไสยา ให้หวนว่าวควั่นชุ่มหมอง ท่วงที่
วิปริตผิดทำนอง จะถูกต้องผีสังฤๅอย่างไร ๑ ๔ คำ ๑

๑ บิดนั้น หมอเถาหมอบกวานคลานเข้าใกล้
ประทัยเส้นสนัยครุ ไรศไภย แจงใจในที่อุปเท่ห์ ผิว
ภักตร์ผ่านพาเป็นผาคล้า ตูคำมัวหมองต้องเส้นที่
พระไทยนนั้นบนวนรวนเร เพอรำเพราพิศัตตตรง แรงผี
มีคางแลเป็นต้น จะต้องทำนมนต์ให้โสรวสรวง แล้ว

ถวายถวายทุเลาลง พระโหมบงคกงคลายหายโรคโภย
 ๖ คำ ๖ เจริญ

๑ เมื่อนั้น องค์พระชนนีเป็นใหญ่ จึงว่าข้าไม่ห้าม
 ตามใจ ช่วยแก้ไขให้ถูกหยูกยา ขรรคหามอโรงเรา
 เหล่านั้น ช่วยกันตรองตรึกปัญญา อย่าซึ่งเคียด
 เกียกันฉันทา อสุภะวังวรภักดิ์ ลูกข้าคนเคียวดอก
 ท่านหโม หวังใจไว้พอไคเฝ้าเฝ้า เอนคด้วยช่วยแก้ไข
 เต็มที่ ครองสุขแท้แต่ท่านตา ๖ คำ ๖

๑ บัดนั้น หมอเถาสีทธิไชยไคหน้า กราบทูล
 สมเด็จพระมารดา ขออาสาสนองพระคุณไป แล้วหยิบ
 ยกถ้วยยาออกมาคั้น ไม่เห็นหนเหลียวหาแว่นตาใส่
 หอมทองแต่งครอยู่กะไร ลากกลบเลื่อนไปไม่แน่นอน
 พลงปรังไอสถบคหินเทศ ขนานนวิเศษสะเกสร กีบ
 มหาสมมิตีคิกแก้วอน ให้ภูธรหลับสนิทินทรา แต่
 เข้าไม่เสวยเลยจนตัก ลมกระทำอัมพฤษ์จึงพานกลัว
 หมอนวอดอยู่งานให้ผ่านฟ้า จะแนนน่าพระทรงห่วง

ประทับ ที่คลังคลังซึ่งเกิดอย่าตกใจ สดแต่แก้ให้
 บรรณาลัย หยกยฆานานไหนให้กำชัย เทียบทำกำกับ
 จงหลายนาย ไล่ด้วยฝ่าลายทองรองพาน พนักงาน
 คลานเข้าไปถวาย พอเสวยสักครู่ก็สบาย ชะครุขัยยาย
 หายเพราะเรา เริงร่าหน้าบานเป็นใบบัว ยังชั่วถูกยา
 ตาหมอเก่า ย่ำรุ่งพุ่มนี้จะทุเลา พระโรคนั้นขึ้นเทาแล้ว
 เมาใจ ข้าเสด็จกระหนามตามเหต ลัทธิพรหมเมศ
 เพทไสย เสียดผลิบัตว์เข้าไ้ ตามได้ปากเพียร
 เวียนมา ฯ ๑๖ คำ ฯ เจริญ

๑ เมื่อนั้น พระลบนรลักษณ์เพียงเลขา ค่ลาย
 คลุ้มคลุ้มจิตวิทยา ผ่านพาพนสมปฤดี ยังคมสมเก้
 พระมารดร แล้วฉวยกรวยทูลถว้นถึ แรกเริ่มเคิมเหต
 จะเกิดมี ลูกนี้ไม่สบายอยู่หลายวัน ให้คั้งถึงแต่
 นางแพงเพอน เกล็ดเหมือนสมสมรอนฝน ให้คิค
 จิตรประวัติอัศจรรย์ ใจคอลูกนั้นก่พนเพอน ข้าพชช
 ถาวกล่าวดัง ยิ่งตลึงตะไลไหลเลื่อน จนพระองค์ลงมา
 เยี่ยมเยอน จึงค่อยเคลอนคลายคลุ้มคลุ้มใจ ฯ ๑๗ คำ ฯ

๑ เมื่อวัน อังคารพระมารดาตรอนใจใหญ่ ตรัสกับ
โอรสยศไกร ลูกรักหักใจให้จึงที่ จำเภาเคราะห์ร้าย
หนักหนาอยู่ แม่ตฤกักราวาคี แต่ก่อนท่อนเห็นเช่นนั้น
น่าจะมิเหตุการณ์พลไภย พลังกำชัยกำซาตาหมอเถา
ท่านจงเอาใจไปเป็นผู้ใหญ่ บรรดาหมอมตงได้ อย่า
ไปบ้านก่อนนอนในวัง อีเหล่าสาวใช้ไปตำหนัก เอา
เงินตรามาสักสิบชั่ง ให้ชนเสื้อขนผ่ามาแต่คลัง ประทาน
วังวังงามตามสมควร เหล่าอิวิเสศคอยเลียงดู ให้
หมอย้อยแถวที่มริมฉนวน กว่าลูกข้าจะคลายหายประศวร
ตั้งเสด็จถ้วนทุกประการ ฯ ๓๐ คำ ฯ เสร็จ

๑ แล้วว่ากับบุตรศรีสะไภ้ จงเตือนให้หาพระกระยา
หาร คอยระวังฟังดูพระอาการ แม่เจ็บหลังนั่งนานแล้ว
เต็มที จงลงไปตำหนักเสียสักครู่ เจ้าอยู่คุณเฒ่า โฉมศรี
สั่งพลางอย่างเอียงจรวลี จากที่ปรากฏปราสาทยาตรา
ฯ ๔ คำ ฯ เสร็จ

๑๑ มาจะกล่าววาทไป ถึงผู้เจ้าเขาเงินเนนผา แต่
 รับคำสองราชนัตตา จะให้พระลอมาเห็นซ้ำไป เหมือน
 หนึ่งไปปักคิอดคุด จะนิทว่ากูเป็นผู้ใหญ่ คงยันต์
 สามชายชนปลายไม้ ไม่ต้องลมแกว่งไกวไหวติง จึง
 แลเล็งไยเนนตรสังเกตุ ก็ล่องรู้ โดยอำนาจปีศาจสิง
 ระหมอลิทธิไชยชคิใจจริง เย่อหยิ่งแก้ฤทธิ์วิทยา จะ
 ปล่อยแก้แก้มีมันลักพัก เป็นตาครूरุหลักหนักหนา
 พระลอคลั่งยังแต่จะออกมา เข้าอาสาแก้ไขไคร่างวัล
 ๑ ๘ คำ ๑

๑๒ คิดพลางทางร้องก้องประกาศ เรียบย้าคำที่
 ในไพรสณฑ์ กูจะเกณฑ์พลผีลี้ล้น เป็นกระบวน
 ปัจจุบันให้ทันใจ ๑ ๒ คำ ๑ รวิ

๑๓ บัดนั้น ฝ่ายฝั่งปีศาจน้อยใหญ่ ที่อยู่ตามต้นเขา
 เงาไม้ ต่างคนตกใจได้ยิน ออกจากปากถาลำห้วยเหว
 จนแต่ผีทองเลวก็มาล้น บ้างออกเที่ยวไกลไปหากิน
 พอได้ยินให้หามาถนลาน ๑ ๔ คำ ๑ วรเชษฐ

๓๓๑
 เกลือกทั้งพิศม์คั่งคั่งกระบวน หอกทวนธงทิว
 ปลิวไสว โล่ห์หั้นบนยานำไม้ อวรุณแก้วไกรท่งไฟ
 นาย ถือนงคราญโอษฐ์ ถู้อสูรออกน่าน้ำใจหาย
 บักรวาลพิภพภัยทวย บักรวาลญวนเขมรเกณฑ์เข้ากัน
 กองหลวงเลือนกลั้วนกระบวนลาว ทั้งพุ่งคำพุ่งขาวแข็งขัน
 กองหลังผ่นรังกษัตริย์ สมทบกันตามหมวดตรวจตรา
 ต่างเกลี้ยกลดภัยหลายหลาก เป็นรูปกายกาภษา
 บ้างเป็นคนแต่ตัวหิวเป็นกา บ้างตัวเป็นน้ำหน้าเป็นคน
 ชนชโคถกมฤค เลือบือเลื้อยสลับสน ต่างไล่เลื้อยแสง
 แฉ่งตัวตน เหมือนผู้คนค้ำคั่งทั้งทัพไชยฯ ๑๐ คำฯ เจริญ

ว่าเมื่อวันนั้น ข้าเจ้าสมิงพรายนายใหญ่ ครั้นพรุ่ง
พร้อมพหลพลไกร สมหวังคงใจจินดา จึงสั่งให้อารักข

ยักษกุมาร คุมทหารโหงพวยซ้ายขวา ยกไปตีตีพวก
ชาวภารา อย่าให้อยู่รักษาประชาชน จะดูหน้าอำมาตยา
สิทธิไชย ทนงใจของทองพองชน อ่างอวดฤทธิ์เดช
เวทมนต์ ยกเนือยอนมนต์เต็มที ถึงเสือเมืองทรงเมือง
ก็เปรื่องเคียว บัดเดี๋ยวก็จะวิ่งทิงกรุงศรี พอพวกเรา
เข้าได้ ในธานี ไล่ผีเมืองออกแล้วออกมา ก็จึงจะใช้
สลาเหิน ให้ไปเชิญพระลอมมาต่อหน้า สั่งเสียเสรี
พลันแล้วบัญชา ให้ยกโยธาคลาไคล ฯ ๓๐ คำ ฯ

๑ บัดนั้น ยักษกุมารบังคมก้มกราบไหว้ คำนี้
รับคำจำไว้ แล้วไปขึ้นช้างอยู่กลางพล พอได้ฤกษ์
ก็ขึ้น ให้อ้องกองป่าโกลาหล ท่วงลำแดงแผดงอิทธิ
ฤทธิ์ธิด ยกพลปีศาจตามกันไป ฯ ๔ คำ ฯ กราว
นอก, เชิด

๑ บัดเดี๋ยวหนึ่งถึงแดนเมืองแมนสรวง เลยล่อง
เข้าประชิดติดกรุงใหญ่ ให้ชักยักกาธอมลัธไมไว้ แล้ว
ให้ตั้งค่ายรายกัน ฯ ๒ คำ ฯ เจริญ

๑ เมื่อ^๕นั้น พระเสื่อ^๕เมืองออกขวาง^๕ทางกัน^๕ เรียบ^๕
 หา^๕บ่าวไพร่^๕ได้^๕สักพัน^๕ เร่ง^๕กระเกณฑ์^๕กัน^๕ใน^๕ทันที^๕ แล้ว^๕
 ลาก^๕บันใหญ่^๕ขึ้น^๕ใส่^๕ข้อม^๕ ทัพ^๕เขา^๕โอบ^๕ล้อม^๕ล้อม^๕กรุงศรี^๕
 ลั่น^๕คาน^๕ขาน^๕ประ^๕ตู่^๕ให้^๕ตี^๕ รักษา^๕นำ^๕ที่^๕เชิง^๕เทิน^๕ราย^๕ ผูก^๕ขง^๕
 แขนว^๕คล้อง^๕ช่อง^๕เสมา^๕ ใคร^๕อย่า^๕หลบล^๕หนี^๕หาย^๕ แล้ว^๕
 หลอม^๕ตะ^๕กำ^๕วัก^๕กวด^๕ทราย^๕ ถาย^๕น^๕บาย^๕กำ^๕แพง^๕สา^๕ตรา^๕ตร^๕ด^๕
 ทหาร^๕ข^๕น^๕ย^๕น^๕ประจำ^๕ค^๕อย^๕จ^๕อง^๕ วาง^๕ไว้^๕ใน^๕ช่อง^๕เสมา^๕ห^๕ม^๕ด^๕
 ช่วย^๕กัน^๕หมัน^๕น^๕ะ^๕อย่า^๕ละ^๕ด^๕ด^๕ แต่ง^๕ด^๕ไว้^๕ก่อน^๕ผ^๕อน^๕จ^๕ัด^๕ทัพ^๕
 ๗ ๘ คำ ๗ เจริญ

๑ เกณฑ์^๕ทั้ง^๕กอง^๕หลัง^๕กอง^๕นำ^๕ เกีย^๕ก^๕าย^๕ซ้าย^๕ขวา^๕
 เสรี^๕ส^๕รร^๕พ^๕ วั^๕พล^๕พร^๕้อม^๕พ^๕รัง^๕ค^๕ัง^๕ค^๕ย^๕ สิ่ง^๕ให้^๕เกิ^๕น^๕ทัพ^๕ฉ^๕บ^๕ไ^๕ว^๕
 ๗ ๒ คำ ๗ กราวใน

๑ ออก^๕จาก^๕ทาง^๕ประ^๕ค^๕บ^๕ร^๕พา^๕ ก^๕อง^๕นำ^๕ให้^๕ส^๕น^๕น^๕ห^๕ว^๕น^๕ไ^๕ห^๕ร^๕
 ต่าง^๕สำ^๕แ^๕ด^๕ง^๕แ^๕ด^๕ง^๕ฤ^๕ทธิ^๕ไ^๕กร^๕ิ^๕ย^๕ง^๕ไ^๕กร^๕ ออก^๕ไ^๕ล^๕่^๕ล^๕ย^๕ล^๕้าง^๕กัน^๕
 กลาง^๕แ^๕บ^๕่^๕ล^๕ง^๕ ๗ ๒ คำ ๗ เชิด

๑ บัณฑิต ทหารเจ้าจอมผาลวันกล้าแข็ง รั้วรอง
 ข้องกันพันแทง เข้าต่อแย่งยืนยิงชิงไชย ปล่อยบัน
 ตัยโตให้ร้อง กักก้องกัมปนาทหว่าคไหว ทุ่มทิ้งหินผา
 ปาเข้าไป พาดยันโตต่อนันนกำแพง กองน้ำกล้าหาญ
 ถูขวานหมู ฟันประทุพังทลายหลายแห่ง กรูเข้ากรู
 ไล่ไล่ทัมแทง เลือดแดงตกไปในธานี ๑ ๖ คำ ๑ เชิด

๑ เมื่อนั้น พระเลื้อเมืองสันฤทธิศคคหิ ทงอารักษ์
 พรคพวกโยธี ต่างออกจากบุรีลลิตลาน ๑ ๒ คำ ๑ เชิด

๑ บัณฑิต ขรรคาลเกล้าชาวเมืองชาวย่าน แลเห็น
 เปนควนบันดาล จะเกิดเหตุเภทพานประการใด เลี้ยง
 ขันครนครันสนั่นก้อง โดยจะว่าพาร้องก็มีไซ้ เหมือน
 คนให้ร้องก้องกรูไกร แต่แลไปไม่เห็นตัวคน บ้างว่า
 ไฟไหม้ให้เก็บของ วิ่งร้องมาทางกลางถนน เห็นเขา
 ตกใจไฟล่พลอยปน ปลอมขนของเข้าเอาไปพอ ที่
 ผัวเมียส่งตัวกันใหม่ใหม่ ตกใจวิ่งออกมานอกหอ หลง

เสื่อเมืองของเราเข้าคอตี เต็มท่อนวังทองเวียงวัง หยก
 ยาวาคมข้างเรากลาย ข้างฝ่ายเขาประสิทธิ์ประสาทขลัง
 แรงผีแรงมนต์พันกำลัง เป็นหมอกมัวทั่วทั้งพระเวียง
 ไชย ยังซ้ำไปรยปรายยามาทุกทิศ แผลงฤทธิ์ให้ลั่น
 ห้วนไหว ทั้งชายหญิงวังตนตกใจ อิกกระทักทั้งใน
 พระอารา ๑ คำ ๑

๑ เมื่อนั้น พระมารดรขึ้นออกตกประหม่า คลัง
 ไปไม่ตรัสจันรรจา ประหนึ่งว่าสิ้นบรรลัย แลดู
 คินฟ้าเห็นอาเภท ประจักษ์กับในยเนตรเป็นเหตุใหญ่
 ทุกข์ด้วยโอรสยศไกร เสียดไทยทององค์ลงโคก
 ๑ คำ ๑ โอ

๑ ครั้นพินคนโศกสมประดี เทวเวิยกหมอมายฤษา
 ข้างกระไรไม่ถูกเลยหยูกยา สันมอท่านตาก็ทำจน ถึง
 กรรมแล้วจะทำอะไรได้ จนใจสุดแท้แต่กุศล ตรัสพลาง
 ย่างเยื้องจรด ไปบนปราสาทแก้วแววฟ้า ๕ คำ ๑ เสมอ

๑ ถึงที่แท่นสุวรรณบัลลังก์ นางนงเคียงองค์
โอรสา คำรัสตรัสถามลูกยา แก้วตาเจ้าเป็นประการใด
ใจพ่อคืออยู่คอกฤๅ แม่หรือทุกข์ทนหม่นไหม้ เห็น
เกิดอศรรวยก็พรันไป จิตใจไม่เป็นสมประดี ฯ ๕ คำ ฯ

๑ เมื่อนั้น พระลลิตทองสวัสดิ์ศรีคม บังคมสมเด็จ
พระชนนี ทูลว่าลูกนาค้อยสหาย สู้สำหรับรักษาศีลทาน
โดยว่าอาการก็เป็นหาย ออกใจพ้นเพื่อนก็เคลื่อนคลาย
แต่มาดหมายในจิตคิดผูกพัน จะขอลาใต้ฝ่าละอองบาท
ไปประพาศเทวบรรพนาสน์ ณ ชมิวิหคนกไม้ในธัญ
สักสองสามวันจะกลับมา ฯ ๖ คำ ฯ

๑ เมื่อนั้น พระมารดาได้ฟังโอรสา ทานทักตรัส
ห้ามพระลูกยา ฟังคำแม่ว่าอย่าเพ่อไป ระคนผู้สาง
แสนร้าย อันตรายหลายอย่างกลางป่าใหญ่ แล้วครว
เคราะห์โคกโรคโกลย เป็นน่าเจ็บน่าไข้ไม่สหาย เอนดู
แก่แม่เกิดพ่อทูลหัว อยู่รักษาตัวเสียให้หาย เขาใช้

คุณใช้ไสยมามากมาย ไปรยปรายหยูกยามาทั่วทิศ
 สมคำหมอลำเจ้าว่า มารดาทุกชั้นนักหนักใจร เจ้าจึง
 รอร้งยังหยูกคิด หายสนิทสักหน่อยจึงค่อยไป ครัส
 พลาญเรียกหมอมาท่อหน้า ใครอย่าเพ่อเที่ยวไปข้าง
 ไหน ข้าเองทุกชั้นนักหนักใจ พระคลังไคลไคลมอยู่
 ช่วยกูที นางหม่อมหม่อมเจ้าจอมพนักงาน ที่โปรค
 ปรานเข้าไปอยู่ในที่ แล้วส่งองค์นางลักษณวดี แทน
 นอนนังระวีระไว ๑ ๑๒ คำ ๑ เรวรา

๑ บัดนั้น แม่ทัพเจ้าเขาใหญ่ เห็นฉัพภกษานีเห็น
 ไกล จึงให้ถอยทัพยับยั้ง แล้วเรียกเสมียนมาเขียน
 บอก ชุบลออกส่งไปดงใจหวัง จะมีตราให้หากลับญายัง
 จะได้ค้อยฟังพระบัญชา แล้วสั่งทั้งสองนายทหาร ให้
 ถอยไปยังเจ้าจอมผา ทูลแถลงให้แจ้งกิจา จะ
 บัญชาไปรคปรานปรกรารโต ๑ ๑ คำ ๑

๑ บัดนั้น นายทหารกราบทูลพระนมไหว้ ชื่นชมว่า
พลันทันใด คอยซัดกลับไปในบัลลังก์ ๖ คำ ๖ เชือก

๑ ครู่หนึ่งถึงองค์พระปู่เจ้า ก็มเกลส์กราบงาม
สามหน ทูลแถลงแจ้งความตามยบถ ทัพเพเราเข้าประณ
ป้าจามีตร พระเลื้อเมืองทองเมืองกัณฑ์หาย กลัวตาย
ไม่รอต่อคิด พวกเราเข้าล้อมไว้ทุกทิศ สมนึกตั้ง
พระองค์ทรงครุสใช้ ๖ คำ ๖

๑ เมื่อนั้น ปู่เจ้าสมิงพรายนายใหญ่ รู้ว่าทัพ
มิใช่ สมหวังตั้งใจในตา เอนั้นเป็นโรมิใช่ฤา ตบมือ
สำรวจสรวลว่า เหม่อ้ายหมอเจ้าเจ้าคำวา อาสารับรอง
บ้องกันนาย คอยคุกจะใส่สลาเหิน ให้เดินโดยอากาศ
มากหมาย แม้นพระลอไม่มาอาคมคลาย ให้โหงพราย
พวกเราเข้ากระซิบ ว่าพลางทางเค็ดหมากมนต์ บัดคล
กลับกลายหายฉิบ เปนแมลงภู่ทองล่องลอยลิบ ไป
พริบตาหนึ่งถึงเวียงไชย ๖ คำ ๖ เชือกฉิ่ง

๑ บินวนเวียนรอบปราสาท โดยอำนาจเจ้า
 เขาใหญ่ เห็นประจักษ์ศักดิ์สิทธิ์ฤทธิไกร แล้วเข้าไปใน
 ช่องชั้นบันได ชกในพานวางอยู่ข้างที่ เป็นพระศรีคิย
 เขียนเขียนอ่อน กรรรมกระษัตริย์จะพลัดพระนคร ให้
 ภูธรวงงไม่สงกา ฯ ๕ คำ ฯ

พระยาโศก เมื่อนั้น พระลอนรลักษณ์เพียงเลขา
 สถิตย์เห็นพระแท่นแว่นฟ้า พร้อมบรรดาสาวสรวค์
 กำนัลใน เคลิ้มองค์ทรงหิบบพระศรีเสวย ตามเคย
 หาทันสัจเกิดไม่ บัดเดี๋ยวเสียววับใจ คลั่งไคล้ไม่รู้
 สมประสงค์ เพราะแรงฤทธิ์วิชาสลาเหิน พื่อรื้อถอน
 ด้วยมนต์ผัว หวนคนึงถึงสองเทวี อยู่ในแท่นที่ศรีไสยา
 ฯ ๖ คำ ฯ

ว่า ๑ แล้วดำเนินเสียงดังใครทลเตือน ว่าเจ้าเพื่อน
 แพงคอยละห้อยหา เอ๊ะแล้วน้องแก้วพตามมา ผ่านฟ้า
 แลเหลียวเทยวมอง จิงแหวกพระวิสูตรรุดสาย ไม่เห็น

หายกลับหวนเข้าในห้อง หยิบเขนยมาฟิงนั่งครอง ถึง
 สองสายสมรนอนคนึง พอเหลือบมาเห็นหน้ามเห
 ษีนางนัชรอขจรคอยหึงษ์ ทำไมมาหมอบเฝ้าเคล้าคลึง
 คุประหนึ่งจระวังนังคอยคุม ทั้งตาหมอลิทธิไชยก็ไม่วัง
 ไว้ตัวควรวกับเจ้าหนุ่ม ลูกเขามือเขามาเล้าลุ่ม แกล้ง
 คุมเหงซ้ำฤว่าไร อีเหล่าสาวสวรรค์ก็หนักหนา หุดา
 ยักกันกุ่มนี้ไ้ ลอยใต้พระแสงแกว่งไกว เลี้ยวได้
 พิฆาฏฟาดฟัน ฯ ๑๐ คำ ฯ เชิด

สับไท เหม่เหม่มเหษีเอก ไหยกเหยกทั้งเหล่า
 อีสาวสวรรค์ ลอยหน้าพากัน เขยยั่นเยาะกู หมอ
 เถ้เข้าแอบ ทำแยบคายอยู่ ท่วงที่มีชู้ กูรู้เท่าทัน
 ชีวิตคงม้วย ลงทวยพระขรรค์ พระไล้ฟาดฟัน พัลวัน
 ่วนไป ฯ ๑๑ คำ ฯ

รื้อ ผ่านเคยผ่านฟ้า พระอย่าพระวงสงไสย สรรค์
 นางใน เขาไม่มีชู้ หมอเถ้เข้ามา โขลงง่าก็อยู่ ทรง

พิเคราะห์ดู มีชัยนโต พระองค์หลงคลั่ง กำลังคุณไสย
เวทมนต์กลใจ จึงได้โกรธา ฯ ๖ คำ ฯ

๑ สยเฮยสยปลับ ยังกลบกลอกหลอกล้อต่อหน้า
อ้เจ้ามารยา ว่าให้ได้อาย ความข่มขวัญ เล่นทวิใจหาย
ฆ่าเสียให้ตาย เสียตายทำไม เมียชู้มาก ไม่ยาก
หาได้ ฌวยพระขรรค์ไชย เลี้ยวไล่เทวี ฯ ๖ คำ ฯ

๑ เมื่อนั้น โคมยงองค์เอกมเหสี ทั้งเหล่าสาว
สนมณารี ต่างหนีกระจัดพลัดพราย หมอเถาเข้ามุด
อยู่ใต้แท่น ห้ามแหนหกล้มผ้าห่มหาย หลวงแม่เจ้า
ท้าวนางต่างวุ่นวาย ตันตายนกพลัดอัมรินทร์ ที่สาวสาว
วิ่งกราวเกรียวไป พระไล่เลี้ยวลัดลัดกัน บ้างวิ่งโดน
ปะทะปะกัน พัลวันล้มลุกซุกไป ฯ ๖ คำ ฯ เชิด

๑ เมื่อนั้น พระมารดาออกสั่นหวั่นไหว เห็นองค์
โอรสยศไกร คลั่งไคล้ไล่ฟันกำนันนาง วิ่งเข้าช่วยชก
ยุทพระกร พ้อหยดหย่อนยบยงฟุ้งแม่บ้าง จึงได้

พระแสงแย่งไว้พลาง กำนัดนางหน้ทั้นไม่บรรลือแล้ว
จึงมือลูกลายมาให้นั่ง ลูบหน้าลูบหลังพลางร้องไห้ น้ใน
ว่าเวรกรรมทำไว้ อภิไธแม่จะแยกแตกตาย ๑๖ คำ ๑ โศก

๑ สมคำหมอลำเขาได้ทัก ว่าอาการลูกรักยัง
ไม่หาย ตะกิดอกฟ่อบอกว่าค่อยคลาย ฤาภายคลาย
กลับเป็นไปเช่นนั้น เหลือกำลังคลั่งคลุ้มหลง จะฆ่า
ฟันชันของคัมเหี้ย สวรรค์กำนัดนารี หลบลิ้นตัว
กลัวไทย ไม่ระงับกับความโทโสเสีย ลูกเมียมดหมอ
ไม่รอได้ เขาพิทักษ์รักษาพาใจ ทำไม่พ่อมาได้ฆ่าคิ
๑ ๖ คำ ๑

๑ เมื่อนั้น พระล่อนอกระษัตริย์บริคม ทูลขั
ทักทานชนนี้ ด้วยภูมิกำลังคลั่งคลุ้ม ไม่เป็นเช่นนั้น
พระมารดร ลูกร่อนอกใจดังไฟสุม อีเหล่านพร้อมพรัง
นั่งประชุม เล่นหมากขมแปดเก้าไฟงา จะเรียกใช้
ไฟล่หลบคยเพื่อน ทำเหมือนผู้ชายขายหน้า ถึงตาหมอ

เจ้าเข้ามา หยอกยากไม่ได้ให้กิน สาลวณอย่างเคี้ยว
 กล้วยผู้หญิง เท็จจริงย่อมรู้ยุ้ยสิ้น พระองค์อยู่ไกลไม่
 ได้ยิน มันซำนันทาข้าว่าให้อาย นางลักษณวักขังหึง
 ทำตึงตึงหย่อนหย่อนงอนใจหาย ลีนรักสิ้นใครไม่เสีย
 ภาย คึดหมายหาใหม่ไม่ทุกชั่ววัน ขอลาพระมารดา
 ไปสักเดือน ตามเพื่อนแพ่งทองสองสมร เสรีจสรพร
 จะรับมานคร พระมารดาได้ไปรทปรานี สมหวังแล้ว
 จะตั้งอภิเศก เป็นอนงค์องค์เอกมเหสี เขาหน่อเนื้อ
 เชื้อวงศ์ผู้ดี ควรที่จะร่วมเรียงเคียงภักตร์ ฯ ๑๔ คำ ฯ

๑ เมื่อนั้น องค์พระชนนมีศกดิ์ เจ้าแกลงแจ้ง
 ความพระลูกรัก แม่ทุกชั้นนักหนักใจเจ้าไม่รู้ พระบิดา
 เจ้ามาอยู่เขา แต่เขายังเล็กได้ก้อย เมืองเราเชื่อว่าเปน
 ศัตรู เคยคู่อาฆาตวิวาทกัน ถึงไปจะได้ก็แสนยาก
 ทั้งจะจากนิเวศน์เขตรชัณฑ์ น่าจะเกิดรบราฆ่าฟัน ชอบ
 ฝอนฉนฉนหนงจึงจะดี เราจัดแจงแต่งทูตให้ถือสาร ไป

ว่าขานขอร้องทั้งสองครั้ง เป็นเกี้ยวของต้องตามประเพณี
ให้ถูกที่ท่าทางอย่างบุราณ ฯ ๘ คำ ฯ

๑ เมื่อนั้น พระโสมยงทรงฟังว่าขาน ตอบว่าข้า
เห็นไม่เป็นการ ความจะนานเนิ่นนักซักข้า จะวางใจให้
แต่ผู้ปากพูด แม้นลูกไปไต่ฟุ้งเองดีกว่า พอประสพ
พบสองกัลยา ลูกรักจักพามาจนคร เมื่อผู้หญิงยินยอม
พร้อมใจ จะต้องการอะไรใช้ทุกข์ขร ไปคิดข้างสุขขอ
จ้องอน เขาเคืองขัดตัวรอนสีเวอาบ ด้วยสองภาวา
ข้าศึกกัน จะให้ข้านั้นถูกข้านักหมาย ลูกไปดอกจะ
ไต่สทกทกกาย ขอถวายบังคมลาคลาไคล ฯ ๘ คำ ฯ

๒ เมื่อนั้น องค์พระมารตรอนใจใหญ่ ฟังคำลูก
ยาระลาไป ชลในยศคลอกลองของรักตัว สองกรขึ้น
ทรงวงสังเวช น้ำพระเนตรนางตกอกจะหัก แล้วคำวิส
ตรัสกับโอรสรัก คิดหักห้ามใจมิให้ดี แม้มักเหมือนหนึ่ง
ไม้ไผ่ลั่นฝ้าง นักหวังว่าเจ้าคงเผาผี แม้นเจ้าไม่อยู่บุรี

แม่นตายเป็นจะเห็นใคร ทั้งยากกว้างทางระหกระเหิน
 โดยจะเดินเคื่อนหนึ่งหาถึงไม่ แล้วย่านเมืองของเขา
 จะเข้าไป ความนี้ที่ไหนจะสมคิด นางเป็นลูกสาวท้าว
 พระยา จะว่าตามมานั้นเห็นผิด คัทรุคเขาเขาเป็น
 มิตร ไม่คิรรักตัวกลัวตาย เจ้าก็ยังคลั่งเคลิ้มสติอยู่
 แม่ตรึกตรองดูแล้วใจหาย ตรัสพลางทางห้ามลูกชาย
 พุ่มพายน้าตาอาไย ๑ ๓๒ คำ ๑ โอค

ราช เมื่อขึ้น พระลพพงษ์คมประนมไหว้ สงสาร
 มารดรถอนฤไทย นึกอยู่นึกไปใจถึงกัน พอมนต์คลุ้ม
 กลุ้มจิตรคึกกลุ้ม เสียขวัญวายหวามความกระสัน ป่าน
 นี้พี่น้องสองนางนั้น จะนั่งนยคนวนเวทนา แม่นพิมไปให้
 ถึงเจ้า น้องจะเศร้าโศกสรว้อยคอยหา พระบึงคมสมเด็จ
 พระมารดา ลูกขออ้าลาผ้าอิฐ พระแม่จงอำนวยอวยพร
 จะจรจากเบองบาทบพทรี ขอประสพพบสองเทวี ให้สม
 ที่ใจนึกตรึกตรอง จะได้มีไฉนนั้นไม่ว่า ตามแต่ว่าคนา

ข้าทั้งสอง แม้นเคยสมสู่คู่ครอง คงไม่ต้องลำบาก
 ขากเข็น คัศกร็กร้อยเต็มอก แม่วิตกกักลูกก็เห็น
 สุกแต่บุญกรรมให้จำเป็น ความตายไม่เว้นแก่ผู้ใด
 แม้นว่าถ้าไม่ถึงที่ตาย อันตรายจะมีก็หาไม่ ถ้าทชวัน
 จะบรรลัย ถึงอยู่เวียงไชยก็ไม่พ้น สำนหาย่าว่าแต่
 มนุษย์ เทวบุตรก็วิบัติขัดสน ถ้าพระมารดามีอันปรน
 ลูกไม่พ้นเจ็ดวันคงบรรลัย คำรัสตรัสโดยเอนคบุตร
 พระคุณที่สูกไม่เปรียบได้ เหลือกำลังลูกรักจะหักใจ
 ภูไนยชบลงทรวงโคก ๖ ๑๘ คำ ๖ โอค

๑ เมื่อนั้น พระมารดรได้ฟังโอรสา คลอคลอ
 นองเนตรเวทนา วอนว่าเท่าไรก็ไม่ฟัง แต่ก่อนแม่สอน
 ก็เคยเชื่อ น้เนอเวรแล้วแต่หนหลัง อกใจเจียนแยก
 แดกพัง เหลือกำลังที่จะขัดทักทาน จึงปฤกษาคาหมอ
 สิทธิไชย เห็นเป็นอย่างไรในใจท่าน เกิมก็ไต่สังเกด
 เหตุการณ์ จะคิดอ่านแก้ไขอย่างไรเรา ทั้งเงินทอง

จะกองขึ้นเท่าตัว ทูลหัวให้ท่านเป็นขวัญเข้า ไปรศด้วย
ช่วยพอให้มันเทา อย่าให้เข้าต้องยากจากนคร โดยว่า
ถ้าคงจะขึ้นไป แต่พอให้ค่อยคลายหายเสียก่อน มิใช่
จะขัดคัดรอน จึงช่วยกันฝนฝนเพียงนี้ ฯ ๓๐ คำ ฯ

๑ บัณฑิต หมอเจ้าพระนคยทศวิ ทูลว่าอาการนั้น
เต็มที แรงแฉแรงมนต์กลพระไทย หมอในมณเฑียร
รักษา ถึงหมอเทวดาก็ไม่ไหว ข้าจะตรึงครองก่อนไม่
นอนใจ แล้วไล่เลียงทูลตำรา ว่าพลางทางหยิบเอา
กระทาน คุณหารเคื่อนวันชัณษา ต้องร้ายหลายห่วง
ดวงชาตา ตกที่นั่งลำบากตำราคร แล้วทูลทำนายนำที่นั่ง
เคื่อนกลางพระราหู ขนเคื่อนนำหาค่าแลทำฎ ขน
อยู่วันคงบรรลือ ชัณษาเสียสลับเศษ อย่างเข้าเบญจ
เพศเหตุนใหญ่ มีตายต้องยากจากเวียงไชย ตำราว่าไว้
เช่นนี้ชัด ฯ ๓๐ คำ ฯ

๑ เมื่อนั้น นางนาฏบุณยเหลือเชือกกระษัตริย์ ได้
ฟังนันทกษโถมันต์ เสียใจไม่ตรัสทักทวน สองกรนาง

ซัอันพระธรา พิศุคฺลภยาแล้วส่งสาร ประหนึ่งว่า
 โฉมฉายจะวายปรารถน เยาวมาลย์ครวญคร่ำรำพรรณ
 ๑ & คำ ๑ โอท

ไอบุชาคุณท์ อนิจาตั้งแต่แม่อุ้มท้อง จนได้ครองพระ
 นิเวศน์เขตรชัณท์ แทนพระปิตุรงค์ทรงธรรม ท้าวเชอ
 สวรรค์ครรไล สิ้นพระพ่อพอเห็นแต่หน้าเจ้า ค่อย
 บันเทาทุกซ์ทนหม่นไหม้ สรวังค์พงศาเสนาใน ก็ไค้
 พงบุญญาขารมี เหมือนฉัตรแก้วกันเกษเขตรนคร
 ราชภูวแสนศุขทั้งกรุงศรี พ่อจะไปไกลสถานธานี พระ
 บรี้จะไค้ใครครอง ออกเมืองก็จะเย็นเย็นน้ำ ออกแม่ก็จะ
 ซ้ำเป็นหนอง รวยงงหลงรักนางพิน้อง รวากับรูปทอง
 ต้องติทใจ หึงอินหมั่นแสนแม่นจะหา ให้งามกว่า
 แพงเพอนก็พอไค้ นินเอนว่ากองกรรมทำไว้ หลงไหล
 ลุเลให้เสน่หานาง ขอไทเทวาสราฤทธิ จงมีจิตรเมตตา
 ลูกข้าบ้าง ช่วยคุ้มครองบ่อกันไปตามทาง แล้วให้

สร้างเสื่อมฤตยูวิทยา แม่นลูกข้ากลับมาถึงเมืองหลวง
จะบวงสรวงเส่นักให้หนักหนา ขงฉัตรสารพัดจะบูชา
ทุกโรคาเลวเฒ่าไข้ รำพรางทางกอดโอรสราช ใจ
จะขาดคิดพรันหัวนี้ไหว ลูบหลังลูบหน้าอาลัย สัก
ส่อนให้ไปมา ฯ ๑๖ คำ ฯ โอต

รำย แล้วระงับภัยความทุกข์ร้อน อวยพรทรงยศโอรส
พ่อไปสวัสดิ์คัมภีระ ให้ไต่สองสัตามานควา คำ ฯ เจริญ

๑ เมื่อนั้น พระโสมยงทรงจำคำสอน ชื่นชม
สมมติภพ คำนี้บริษัชนนี้ ถึงไปก็ไม่นานนัก ลูกรัก
จักคืนบุรีศรี แล้วบังคมคัลอัญชลี ภูมิอำลาคลาไคล
 ฯ ๕ คำ ฯ เสร็จ

๑ ออกมานำพระแกลแลหา สั้งสเส่นนายใหญ่
ให้เกณฑ์พลพลไกร นายไพร่ล้าลองสักสองพัน แล้ว
ผูกช้างพลายประกายเพชร เตรียมไว้ให้เสร็จแต่ไก่ขัน
สั่งพลางอย่างเยื้องจรรวล คืบเข้าห้องสุวรรณทนต์
 ฯ ๕ คำ ฯ เสร็จ

๓๓

๑๒ ลตของคัสงเหนือพระที่นั่ง คำรัสตรัสสั่งมเหสี
โหมศรเจ้าอยู่ยงคี พวักนั้นพะจะลาคลาไคล ผากเหล่า
สาวสุรางคนางสนม ทุกกรมก้านฉนน้อยใหญ่ อย่าให้
มีเหตุเกทไทย ครองตัวครองใจไว้จึงดี ถึงไปก็ไม้อยู่ช้ำ
จะรีบกลับคืนมาบุรีศรี ห่วงแต่สมเด็จพระชนนี พัน
ทุกชั้นนักหนักใจ ทรงพระชวรานักหนาอยู่ จงเอาใจกุหลิใส่
อย่าให้อาวรณ์ร้อนพระไทย ทวามไวช่วยระวังเงนก

๑ ๘ คำ ๑

๑. บทพระราชนิพนธ์ กรมพระราชวังบวรมหาดคีพลเสพ
หมดเพงนี้.

เหล่าพวกผีพรายร้ายกล้า จะหลอกลวงผ่านฟ้าให้ไหล
 หลง ทั้งศัตรูสามารถอาชอง ทำหยูกยาชั่วส่งกระหน่ำไป
 ว่าพลางทางกอดขาทา ชลนาแถวถึงหลังไหล ingsอยู่
 ปกเกล้าข้าอย่าคลาไคล ว่าพลางส่อนให้ ไคกา
 ฯ ๖ คำ ฯ โอท

๑๑ โยม เมื่อนั้น พระลตทวงโฉมเสนาหา ปล่อยพลาง
 ทางกล่าววาจา ถลยาอย่าทวงโคกั สิ่งไรไม่เที่ยงสิ้น
 ทงนั้น บุญบาปแลมนั้ประจำที่ อันเกิดแก่ไข้ตายวายชีวิ
 ล้าหรับมีธรรมตาเป็นสามัญ มาทแม่นักศลสั่งให้
 ก็คงไค้กลับมาเป็นแม่นมั่น ถ้าสมนึกพีจะมาไม่ชัวัน
 จอมขวัญเมืองแม่อย่าอาวณ ถึงพีไปก็ไปด้วยความทุกซ์
 ไซ้จะไปด้วยศุขสโมสร จำจากวนิตาลาจร ดวงสมร
 ค่อยอยู่ยงติ ฯ ๗ คำ ฯ

๑๒ ร่าย เมื่อนั้น นางลักษณวคิมเหษ ingsทลคอบ
 พระราชสามี ขานประหว่นพรวนใจ พระไปไค้สมสอ

นางนาง ไหนจะคลาศกัลยากลับมาได้ ทั้งสองร่วม
ภิรมย์สมฤไทย จะหนองเห็นพระไว้ในบุรี ข้าบาท
ก็จะไต่แต่ความทุกข์ ไหนจะมีสุขเท่าเกย จะตั้งตาคอย
หาพระสามี มารศรีทูลพลาญทางจาบัลย์ ๖ คำ ๖ โศก

๑ เมื่อนั้น พระลววิโยคโคกคัลย์ ตรัสปล่อย
ขนิษฐาลาวรรณ จอมขวัญเมืองแม่จิงตริตรอง ที่ไป
ใช้พี่ซังเจ้า โคมเหลาอย่างกังวลหม่นหมอง พระโคก
สังทราสมสงวนนวลล่อง อยู่ในห้องแก้วมณีนีไลยา
๖ คำ ๖ ตระ

๑ บัดนั้น จิงสองเสน่หมีศดา เห็นสมควรจนได้
เวลา ก็มาเร่งรักจิตพล ๖ คำ ๖ เจริญ

๑ เภณฑ์พลกอนนำห่าหมื่น แต่พันเคยศึกได้
สุ ผักฝ่น ขุนโสมขุนสท้านหาญผจญ ถือนำพลยาตรา
พวกอสาหกเหล่าเข้ากองชน พร้อมสรรพอาวุธแก้ว
กล้า พลช้างช้างชนระงา ค่ายค้ำพังคาแทรกแซง

พลมาชีมัลลวงกลาคัก หาญฮักใจมประัญชันแข
 พลรตเร้งรักจิตแจง ตามตำแหน่งทกกรมระคมมา
 พลเดินถือของของอาว เคียรคาศพร้อมพรังหลังนำ
 องครักษ์มหาคเล็กสมทบมา ชักกระบี่นำหน้าคาทรวง
 กองลำเลียงเลียงพวกโยธา บ้างหยาบตามมาคอย
 ส่ง ผู้ข้างคันหัวหาญชาญณรงค์ มาเทียบเกยคอย
 องค์พระทรงธรรม ๑ ๓๐ คำ ๑ เจริญ

๓๑ เมื่อนั้น พระลตกลิลเล็คเคิดฉฉฉฉ สติคัยเห็น
 แท่นแก้วแพรวพรรณ กษัตริย์แก้วกัลยาณี พระโคก
 สัทรามไว้มโกลาสน์ ภาณมาศจวนรุ่งจำรัสศรี เสียง
 นักร้องยาม่าประจักษ์ มโหรีทกสนั่นมนต์ ๑ ๕ คำ ๑

๓๒ สาลิกาในกรงสังเสียงแจ้ว ไก่แก้วกระพือปีก
 ชัน กุเหว่าเร้าเร้งสุริยันต์ แสงหิรัญเรือฟ้าอาทรี
 พระอาวรณ์ถอนจิตแล้วพิศรักถวิล ด้วยความรักอัคเรศ
 มเหสี ประโลมปลอบขนิษฐาแล้วพาที อรุณรุ่งแล้วพิ
 ระคลาไคล ๑ ๕ คำ ๑

๑ เมื่อนั้น ลักษณะตัวหมองไม่ผ่องใส มีรูป
จะผ่องผืนผืนใด กอดบาททำให้ไปมา อีกทั้งพระสนม
นางใน ต่างสอกล้อนให้ไม่เว้นหน้า พากันโคกคล้าย
โคกาทัวทั้งปวงครุณาเรือนจันทร์ ฯ ๔ คำ ฯ โอค

๑ เมื่อนั้น พระลวียโคกคล้าย เห็นองค์
ขนิษฐาลาวรรณ ทั้งสนมกำนัลโคก มีอาจะกลั่น
กำสรวทไ้ ชลในบนองภักตร์พระโฉมศรี จึงตรัสพลอย
อัครเศเทวี อย่าโคกจะเป็นนางไปกลางไพร อีกทั้ง
แสนสาวเหล่าสนม อย่าระทมทุกข์ทนหม่นไหม้ เจ้า
จรงะยับยั้งโคกไว้ พี่ไปแล้วจะกลับมาบุรี ฯ ๖ คำ ฯ

๑ ตรัสพลางทางลงจากแท่นทอง เหลือบดูนวล
น้องยิ่งหมองศรี สทอันถอนฤไทยพลางทางจรลี เสด็จ
มาเข้าทศวงชล ฯ ๒ คำ ฯ ทยอย

โทณ พณิกงานประจักษ์สรว่ายมาศ กระเซ็นลาค
๑ ท้องกายถึงสายฝน ลางนางบังถวายพระสุคนธ์ ประ

ปณฺชมนพทละลายทา สนิบเพลาเครือกนกวิคฺคหฺงษ์
 ฌลฺลองคองค้อย่างคิมค่า ภูษาลายเขียนสุวรรณรจนา
 ห้อยนำเจียรบาตาคาทอง คาบทิศทักทรวงดวงกุดั่น
 สักวาลวรรณแก้วมณีไม่มีสอง ทองกรเกาคัดเรืองรอง
 สวมกรองสอทรงลงยา บรพรงทรวงคาคเข้มข้ม เนาวรัตน์
 เงามวามเวหา อัมมรงค์ค่าเมืองเรืองรจนา ทรง
 มหามงกุฏแก้วแพรพรรณ ห้อยยอประไพพรายกระจ่าย
 เม็ด จีบพระขรรค์แล้วเสด็จฉายฉนั้น งามทรงคังองค์
 เทวัญ ทรงธรรมมัยยาตรคลาศคศา ฯ ๑๐ คำ ฯ เสมอ
 ๑ ขันสถิตยั้งเกยคชาชาณู ฌนภักตร์สัณฐิสาณ
 ทิศา พรังพร้อมไทรเฒ่าเหล่าพฤตมา ทั้งอำมาตย์
 เสนาบัณฺฑิต ครั้นได้พิไชยฤกษ์ให้ฉนั้นฉ้อง ทวยหาญ
 ไห่ร้องก้องสนั่น ปโรหิตพฤตพิพราหมณฺทงนฺน ฟันไม้
 ช่มนามตามตำรา ชีพอกเบิกไชยลนทวาร โอมน่าน
 อาคมคาถา เสด็จขึ้นทรงคอคศา ให้เคลื่อนโยธา
 มีทันน่าน ฯ ๑๑ คำ ฯ กราวนอก

โทน ช้างเอียบช้างต้น ช้างชนชนะศึกชกหาญ
 ๑ ช่อพลายประกายเพชรไชยชาญ โกลัญนาอาหาญ
 กระหมื่น คชาภรณ์แพรวพราวท้าวหลัก ผูกชนิก
 รัตนเครื่องนั้น ทาช่ายแก้วปกตระพองกรองสุวรรณ
 ปลอกกระสันสวมงาราชวดี สองหม่จามรีห้อย จงกล
 พลอยประดับสลับลี มีพนาศลาตคอคคัก ลำหรับที่
 จักรพรรดิกระษัตริย์ พรั่งพร้อมพลพลทหาร อาชาชาญ
 แฉงซ้ายฝ่ายขวา ช้างตั้งช้างกันเป็นหลั่นมา ช้างกลอง
 นำนาคลาไคไล เสียงสังข์แทรกกลองชนะแซ่ซ้อง กึก
 ก้องกัมปนาทหวาดไหว กองลำเลียงเลียงพวงพลไกร
 ทามกระบวนทัพใหญ่ไคลคลา ๑ ๑๐ คำ ๑ เชิด
 ๑ ร่าย ชำม่านผ่านพันทันเรศ เข้าเขตรเขาไม้ไพร
 พฤษภา ล้วนสัตว์จิตบาทนนา เกลอนกลาตตามตา
 พนาลี ๑ ๒ คำ ๑

๑ บทของเจ้าพระยาเทเวศร์ ๑ ว่าพระยาไชยนาทภาพ ได้แก่เป็น
 พลายประกายเพชรให้ตรงกับบทวังนำช้างต้น.

๑ ไอ้ลาว พิศพรรณนงไม้ท่อนป่า พระราชาเคี้ยวสร้อย
 หมองศรี คิดถึงอิศเรศเทวี สาวสนมมารีกานัล ซึ่ง
 จะไปสมสู่อยู่ข้างน้ำ จะปรวิดาฉันใดไม่แน่นอน ช่าง
 ภายหลังเคยร่วมรักกัน พระทรงธรรมมีสท่อนอนใจ
 ครึกพลางทางนักรบกลับหลัง แล้วร้องไม่กลับมาได้
 แต่ยื่นป้อนหวานมาหวานไป เป็นสองรักหนักใจภูมิ ใจหนึ่ง
 คิดจะไปผายน้ำ ใจหนึ่งจะกลับมารุงศรี แล้วแข่งขัน
 อารมณ์สมประที ให้แรงโยชิไคลคลา ๖ คำ ๖ เชิด
 ๒ ครั้นถึงแม่น้ำกาหลง สั่งให้หยดจตุรงค์ซ้ายขวา
 ๑ ที่ประทับพลับพลา ลงตามแถวท่าชลธิ ๖ คำ ๖
 ๑ ยัดนั้น จึงมหาเสนาทั้งสี่ ถวายบังคมคัลลัญชกร
 มาจัดแจงตามมีพระบัญชา ๖ คำ ๖ เสร็จ
 ๑ เมื่อนั้น พระลอทองโถมเสนาหา จึงดำรัสตรัส
 สั่งเสนา จึงกลับคืนอาราพรงนี้ แล้วทูลสมเด็จพระ
 แม่เจ้า ว่าตัวเราเป็นสุขเกษมศรี ทูลทั้งอิศเรศเทวี

ว่าเรานี้คงจะกลับไปกรุงไกร สักพลางทางเสด็จจรลี
 ขึ้นสู่ทพลัษยลาของผ่องใส หอมทวนบุบผาพนาไฉไล
 ภูวไนยนิทราในราตรี ๑ ๖ คำ ๑ ทระ

๑ เมื่อนั้น นวลนางพิน้องสองศรี เนาในแท่น
 รัตนวิจิตร คั่นถึงภมไม่เว้นวาย ใ้ว่าพระลอวรลักษณ
 เมื่อไรจักได้ชมสมหมาย ความรักสลักทรวงสันฮาย
 โฉมฉายสท่อนถอนใจ ๑ ๔ คำ ๑

๑ จึ่งเรียกสองพี่เลี้ยงกัลยา เข้ามาเล่าแจ้ง
 แดงไข จะคิดอ่านผ่อนผันฉันทิ พระลอเธอไม่เสด็จมา
 ๑ ๒ คำ ๑

๑ บัดนั้น พระพี่เลี้ยงทูลพลางทางว่า เมื่อเข้าน
 ข้าไปอรัญญา พอลบก็มาเฝ้าทวิ ได้ทูลถามองค์
 พระพี่เจ้า ท้าวเธอแดงเล่าเป็นถ้วนถ ว่าพระลอ
 ออกจากฐานัน เค้นทางพนาลัยมาหลายวัน พักอยู่แม่นั้ว
 กวหลง คงจะสมประสงค์เป็นแม่นมั่น แม้นไม่เหมือน
 คำซ้ำว่าพรรณ จงลงโทษทัณฑ์พันธนา ๑ ๖ คำ ๑

๑ เมื่อนั้น สองนางพนองเสนหา ได้ฟังดังไต่พย
พระผ่านฟ้า กัลยาเอยมพร้อมกระห่มใจ ฯ ๒ คำ ฯ เจริญ

๑ เมื่อนั้น พระเจ้าจอมผาไชย ตรีศูรีแจ้ง
ประจักษ์ใจ ตามในเรื่องพระลอจรรล จักจะไต่ให้ไต่ไป
ไปลวงพระลอมา ยังสวนขวัญ คึกพลางทางองค์เทวัญ
นิกกระสันเรียกไปให้ไต่มา ฯ ๔ คำ ฯ แฉละ

๑ พระเจ้าเลือกไต่ไต่ตัวงาม สมความมุ่งมาด
ปรารถนา ให้ผ่องสิ่งไต่มีไต่เข้า มนต์ราเข้าเข้ากระหน้า
ลง ฯ ๒ คำ ฯ วิว

๑ บัดนั้น ไต่แก้วองอาจทั้งราชหงษ์ ทั้งผไทสมันต์
กลจิตรจง ลวองคืบไต่บินมา ฯ ๒ คำ ฯ เชิด

๑ ครั้นถึงแม่น้ำกาหลง ไต่ลงจับไม้ไยหนา
คอยจะลวงล่อพระลอมา ตามเทวัญชาของเจ้าไพร
ฯ ๒ คำ ฯ วิว

๓๑ เมื่อ^๕นั้น พระลอ^๕รค์มีศรี^๕ใส เน^๕าในพลับพลา
 พนา^๕ไลาย แต่ส^๕ท้อ^๕น^๕ถอ^๕น^๕ใจ^๕ไม^๕ไ^๕ส^๕ยา เม^๕อ^๕เส^๕ย^๕ง^๕นำ^๕เว^๕ย^๕น^๕ว^๕
 อยู่^๕ตรง^๕ภัก^๕ตร์ ก็^๕ประ^๕จักษ์^๕ว^๕า^๕จะ^๕มี^๕ว^๕ย^๕ส^๕ัง^๕ข^๕ว^๕ร คร^๕ว^๕า^๕คร^๕ว^๕ณ^๕
 หวน^๕ให้^๕ไป^๕มา คิ^๕ค^๕ง^๕มา^๕ร^๕ท^๕าย^๕ง^๕อ^๕า^๕ไ^๕ย ใ^๕ห^๕ว^๕า^๕พระ^๕ชน^๕นี้^๕เจ^๕้า
 พระ^๕ค^๕ณ^๕เท^๕า^๕คิ^๕น^๕ฟ^๕้า^๕ก^๕ว^๕า^๕ไ^๕ด้ ล^๕ก^๕จ^๕า^๕ก^๕มา^๕น^๕า^๕ที่^๕จะ^๕บ^๕ร^๕ร^๕ไ^๕ย
 อ^๕ก^๕ส^๕ล^๕ท^๕ล^๕ใจ^๕ให้^๕จ^๕าก^๕ก^๕ัน ท^๕ง^๕อ^๕ง^๕ค^๕อ^๕ค^๕เร^๕ศ^๕ม^๕เห^๕ย^๕ ส^๕ว^๕ส^๕น^๕ม^๕
 น^๕ว^๕ี^๕จะ^๕ไ^๕ศ^๕ก^๕ศ^๕ล^๕ย^๕ ส^๕ร^๕ิ^๕ว^๕ง^๕ค^๕พ^๕ง^๕ค^๕า^๕ท^๕ง^๕น^๕ั้น จะ^๕คร^๕ว^๕ณ^๕ค^๕ร^๕ว^๕
 ว^๕า^๕พ^๕ร^๕ร^๕ณ^๕ไ^๕ศ^๕ก^๕ี แม^๕น^๕จะ^๕ไป^๕ไ^๕ด้^๕ผู้^๕ส^๕ัก^๕ร^๕อ^๕ย^๕ร^๕ัก ไ^๕น^๕จ^๕ัก^๕เห^๕ม^๕อ^๕น^๕
 ม^๕ิ^๕ง^๕ม^๕เห^๕ย^๕ ไ^๕่^๕ไ^๕ม^๕เ^๕ย^๕ร^๕ัก^๕ส^๕ก^๕พ^๕น^๕น^๕ก^๕ค^๕ี ไ^๕ม่^๕เห^๕ม^๕อ^๕น^๕แม่^๕ซ^๕ึง^๕มี^๕
 พระ^๕ค^๕ณ^๕มา^๕ ฯ ๑๐ ค^๕ำ ฯ

๓๒ คร^๕ว^๕ณ^๕พ^๕ล^๕ง^๕ท^๕าง^๕ระ^๕ง^๕บ^๕ค^๕ย^๕ไ^๕ศ^๕ก^๕ไ^๕ว^๕ จ^๕น^๕อ^๕ไ^๕ท^๕ย^๕เร^๕ือ^๕
 ร^๕อง^๕ส^๕อง^๕เว^๕ห^๕า ส^๕ร^๕ง^๕พระ^๕ภัก^๕ตร์^๕จ^๕ิ^๕บ^๕พระ^๕ช^๕ร^๕ร^๕ค^๕อ^๕น^๕ค^๕ัก^๕ค^๕า เ^๕ล^๕ค^๕ี^๕
 อ^๕อก^๕ซ^๕้าง^๕น^๕า^๕พล^๕ับ^๕พ^๕ล^๕า^๕ไ^๕ช^๕ย^๕ ฯ ๒ ค^๕ำ ฯ เ^๕ล^๕ม^๕อ

๓๓ พ^๕ร^๕ัง^๕พ^๕ร^๕อ^๕ม^๕พ^๕เล^๕ย^๕ง^๕เส^๕น^๕า ล^๕้วน^๕แ^๕ท^๕ร^๕ว^๕ม^๕วิ^๕ญ^๕ญา
 อ^๕ิ^๕ช^๕ณ^๕า^๕ไ^๕ศ^๕ร^๕ย^๕ ป^๕ฤ^๕ก^๕ษ^๕า^๕ท^๕า^๕ท^๕าง^๕จะ^๕ค^๕ล^๕า^๕ไ^๕ค^๕ล^๕ ว^๕าง^๕ผู้^๕ค^๕น^๕ไ^๕ว^๕ให้^๕
 ซ^๕อ^๕บ^๕ที่^๕ ฯ ๒ ค^๕ำ ฯ เ^๕ร^๕ว^๕า

๑ บัณฑิต ไก่แก้วตัวงามอร่ามศรี บินลงยังพื้น
 บัณเฑาะว์ ทำท่วงที่ผกผันไปมา ๑ ๒ คำ ๑

๑ เมื่อนั้น พระลออทรงโฉมเสนาหา สถิตยั้งยัง
 สุวรรณพลับพลา ทอดพระเนตรลงมาเห็นไก่ตง งาม
 สรรพสารพางค์สอวางตา ตั้งระย้าเคื้อยหงอนงามระหง
 ๕๔ ทงบกหางอย่างสลบเบญจรงค์ ชันสังเลียงเสนารเพวระ
 จับใจ ยิ่งพิศยิ่งเพลินเจริญจิต พระทรงฤทธิกรรกรัก
 ใครไ้ ทรงแครองจับพระขรรค์ทันทใด ลงจากพลับพลา
 ไชยไคลคลา ๑ ๒ คำ ๑

๑ บัณฑิต ไก่แก้วตัวขนนกสั้นกล้า เห็นพระล
 เลี้ยวโลโกโลเข้ามา ผีกพายินคลอล้อไป ๑ ๒ คำ ๑
 เชิดฉาน

๑ เมื่อนั้น พระลออทรงโฉมพิศมัย ตามไ้มา
 พलगเห็นท่วงไกล ภูวไนยไ้ประชิดคิติดพัน ๑ ๒ คำ ๑
 เชิดฉิ่ง

๑ บัณฑิต ไก่แก้วท้าวฤทธิศักดิ์จตุร แกล้งลวง
 ล้อล่อมามีให้ทัน เห็นยังไถลย่นขยับนรธา ครั้นเห็น
 ไกลไก่อเหยาเยื้องย่าง สบัดหางทางบกกรรกก้อ เสนาะ
 สำเนียงเสียงขันโก่งคอ แกล้งล่อให้หลงตามไป
 ฯ ๕ คำ ฯ เชิด

๑ เมื่อนั้น พระลอร์ดศรีวิไล คิดตามไก่ป่าพนา
 ไลย หมายจะจับให้ไต่กิ่งจันทน์ แทะจะลั่นกำลังภูไวย
 ล่วงไปพันท่ากาหลง ข้ามเขาลำเนาแดนคง ตกทุ่ง
 ทางตรงกรุงไกร ฯ ๕ คำ ฯ เชิด

๑ ไก่แก้วหายไปกับในนงนพ ภูเวศหลากจิตร
 คิกลิงไลย ฤาจะเป็นผู้พาพนาไลย มันหลอนหลอกก
 ให้ตามมา คิกลางทางเสด็จหยดยัง ไตร่มวังใหญ่
 ไบหนา พอหายร้อนผ่อนพักกายา คอยพลึงเสนา
 ผู้ร่วมใจ ฯ ๕ คำ ฯ

๑ บัณฑิต ฝ่ายพลึงเสนาน้อยใหญ่ ตามมาทัน
 องค์พระภูไวย เข้าไปยังคมกักรวาทกรวน ฯ ๕ คำ ฯ

๑ เมื่อนั้น พระลอปริศน์เปรมเกษมสันต์ ครัสกัษ
 พลุยิงไชยชาญ ให้หาที่ล้าราญเร็วพลัน ๑ ๒ คำ ๑
 เจริญ

๑ บัดนั้น พลุยิงแยบคายคมสัน ทูลพลางทางซู้
 ทิวไม้นั้น บ้านที่กระหม่อมฉันมาจัดไว้ ใกล้กับสวนสอง
 พระธิดา เชิญเสด็จผ่านฟ้าไปอาไศรย ต้องเปลี่ยน
 เปลืองเครื่องทรงท้าวไท จึงจะเข้าไปได้ในบุรี ๑ ๔ คำ ๑

๑ เมื่อนั้น พระลอผู้เกิดโฉมศรี ได้ฟังจะแจ้ง
 แห่งคดี ภูมิเปลี่ยนแปลงแต่งกาย ๑ ๒ คำ ๑

๑ หมดลาค เปนพรหมณ์โสภณารัก ทรงกรอขกัศร
 เนาวรัตน์จำรัสฉาย เกล้ามวยสรวยสมคมคาย ใส่
 เกี้ยวหัวหลักลายลงยา ขกัษนแก้วแก้วเพชรพราว ภาษ
 ขาวเขียนสุวรรณไฉ่ฉ่ำ เครื่องประดับสรพัสลันล้วนจินดา
 จุกเจิมรักตราอุณาโลม สวมใส่สายสรุปรำประคำแก้ว
 พราวแพรวพราวเพริศเนติกโฉม ตั้งจันทรเคลือนคล้อย
 ลอยโผยม เครื่องไขมพัตรทรงอลงการ ๑ ๖ คำ ๑

๔๗

ว่า ๑ จิตรวิเศษผู้ร่วมใจ ออกท้าวมิ่งใหญ่
ไพศาล พร้อมพวกเก้ายี่แปดขีวาว ก็ชุมนุมกระษัตริย์
บ้านรายมา ๑ ๒ คำ ๑ เชิด

๑ ครั้นถึงสวนสองราชบุตร พระภูมิไภยมลันต์
หรรษา ลักแสงแฝงไม้ไผ่คดคลา ตรงไปหาผู้รักษา
สวนมาลี ๑ ๒ คำ ๑ เสมอ

—◆◆◆—
หมดฉบับที่ในหอพระสมุด ฯ เท่านั้น

